

Opatření obecné povahy

Vláda České republiky (dále jen „vláda“) jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ochraně státních hranic“) a ve smyslu čl. 25 a násl. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (dále jen „Schengenský hraniční kodex“) v souvislosti s přetrvávající bezprostřední hrozbou pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky spojenou s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU

1. **ve smyslu čl. 28 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu prodlužuje platnost opatření obecné povahy** o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 4. října 2023 Č. j.: MV-162053-2/OAM-2023 do 4. prosince 2023 23:59 a
2. **ve smyslu čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu prodlužuje platnost opatření obecné povahy** o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 4. října 2023 Č. j.: MV-162053-2/OAM-2023 do 3. ledna 2024 23:59.

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti okamžikem vyvěšení a pozbývá platnosti 3. ledna 2024 23:59.

Odůvodnění

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky. S ohledem na tuto skutečnost byla shledána jakožto součást nezbytných bezpečnostních opatření potřeba neprodleně znovu zavést ochranu vnitřních hranic České republiky podle čl. 28 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu prostřednictvím mimořádného opatření Ministerstva vnitra č. j.: MV-162053-1/OAM-2023. Na toto opatření následně navázalo opatření obecné povahy o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 4. října 2023 č. j.: MV-162053-2/OAM-2023, jehož platnost poté vláda prodloužila opatřením obecné povahy ze dne 12. října 2023 č. j.: MV-162053-5/OAM-2023 do 2. listopadu 2023 a opatřením obecné povahy ze dne 12. října 2023 č. j.: MV-162053-8/OAM-2023 do 22. listopadu 2023.

Z důvodu přetrvávající hrozby identifikované příslušnými orgány a v rámci koordinovaného postupu se sousedními státy je nezbytné prodloužit opatření ve smyslu čl. 28 Schengenského hraničního kodexu o dalších 12 dní, tedy do 4. prosince 2023.

Okolnosti vedoucí příslušné orgány k identifikování závažné hrozby pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost nadále přetrvávají a lze se důvodně domnívat, že tento stav bude přetrvávat i v nadcházejícím období, je proto nezbytné naplánovat ochranu vnitřních hranic s výhledem na delší období. Z tohoto důvodu se v souladu s čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu výše uvedené opatření obecné povahy č. j.: MV-162053-2/OAM-2023 prodlužuje o dalších 30 dní, tedy do 3. ledna 2024.

Cílem tohoto opatření je zabránit přetrvávající hrozbě pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky plynoucí z nekontrolovaného pohybu nelegálně tranzitujících osob.

Kontroly budou prováděny po celé délce uvedeného úseku vnitřních hranic, a to flexibilním způsobem přiměřeným aktuální hrozbě v závislosti na vývoji situace.

Úseky, na kterých budou prováděny kontroly, jejich intenzita a zacílení byly zvoleny s ohledem na princip přiměřenosti tak, aby omezení plynulosti přeshraničního provozu bylo co nejmenší.

Podrobné odůvodnění:

V letošním roce se Policie České republiky vypořádává s vysokými počty zadržovaných osob při tranzitní nelegální migraci přes území České republiky. K 15. listopadu bylo zadrženo 4 683 osob. V porovnání se stejným obdobím loňského roku (21 322 osob) je zmíněný počet výrazně nižší, avšak z historického hlediska se jedná o jedno z nejvyšších čísel od vstupu České republiky do Schengenu, resp. od doby sledování této statistiky. V letošním roce počty zadržovaných odpovídají těm, které byly zjištěny v krizovém roce 2015.

Situace se v letošním roce postupně začala zhoršovat s nástupem léta, kdy počty zadržovaných začaly postupně stoupat. Tedy zatímco v celém červnu a červenci bylo zadrženo 231 osob, resp. 382 osob, v srpnu se již jednalo o 650 osob a v září bylo zadrženo 970 osob. V říjnu, kdy začaly platit namátkové kontroly na pozemní hranici se Slovenskem, pak byla letos zaznamenána nejvyšší měsíční hodnota zadržovaných osob (1 853 osob). S koncem měsíce října se však podařilo růstový trend zvrátit a v listopadu bylo zatím zjištěno pouze 31 osob při tranzitní nelegální migraci.

Co se týče letošního zavedení dočasných kontrol na hranicích se Slovenskem od 4. října, tak Policie České republiky k 16. listopadu (k 8:00) zkontrolovala 355 477 osob. Při tranzitní nelegální migraci bylo odhaleno 1 162 osob, vstup nebyl umožněn 1 080 osobám. O readmisi na území Slovenské republiky bylo rozhodnuto ve 120 případech, z toho 63 osob bylo převzato. V rámci opatření bylo celkem zadrženo 55 osob v souvislosti s převaděčstvím.

Obecně v letošním roce stále platí, že u drtivé většiny zadržovaných osob bylo zjištěno místo vstupu právě ze Slovenska (4 256 osob). Tyto osoby pak přicházejí do Evropské unie přes západobalkánskou migrační trasu. I na této trase jsou zjišťovány jedny z historicky nejvyšších hodnot nelegální migrace. Dle předběžných údajů od agentury Frontex (k 5. listopadu) zde bylo zaznamenáno téměř 97 tisíc nelegálních překročení vnějších hranic EU. S výjimkou loňského roku se jedná o nejvyšší hodnotu od roku 2016. Nadále platí, že migrační tlak se projevuje nejvýrazněji na srbsko-maďarské hranici. Velmi výrazný je však letos tlak i na hranici mezi Chorvatskem a Bosnou a Hercegovinou. V posledních týdnech dochází na západobalkánské trase k významnému poklesu detekcí. Ten lze přičíst i probíhajícím operačním aktivitám ze strany srbské policie a armády proti převaděčům a nelegálně migrujícím osobám, zejména v blízkosti srbsko-maďarské hranice.

Na našem území bylo nejvíce záchytů v rámci tranzitní nelegální migrace Policií České republiky provedeno v Jihomoravském kraji (1 835 osob). Dále se jednalo o Zlínský (533 osob) a Moravskoslezský (506 osob) kraj. Při pokusech o tranzit pak docházelo ke značnému množství záchytů na Vysočině (458 osob). Dále proběhlo podstatné množství záchytů též v Ústeckém kraji (390 osob) jakožto v hlavním výstupním regionu z České republiky do Německa, které zůstává dle výpovědí zadržených osob nejčastějším cílem naší tranzitní nelegální migrace (3 880 osob).

Nejčastěji odhalenými tranzitujícími osobami jsou občané Sýrie (3 916 osob). Dále následují občané Turecka (573 osob), kteří po zachycení často podávají účelově žádost o azyl v České republice. V menší míře jsou odhalováni i občané Afghánistánu (49 osob). Zhruba čtyři pětiny ze zadržených osob jsou muži v produktivním věku. Avšak i v souvislosti s vysokým migračním tlakem neexistuje efektivní realizace screeningů a debriefingu u zajištěných nelegálně tranzitujících osob, a tudíž nelze například validně zjistit skutečnou zemi původu.

Záchyty jsou letos často spojené s životem ohrožujícím převozem osob. Nejčastěji přijížděly zadržované osoby po pozemních komunikacích v prostoru dodávek a v osobních automobilech, v menší míře využívaly i služby autobusových dopravců. I v tomto roce se zadržení často sdružovali ve skupinách čítající nízké desítky osob. Po zavedení dočasných kontrol na hranicích se Slovenskem byl pozorován i rostoucí podíl zadržených po příjezdu ve vlacích a rostly i počty případů, kdy se osoby přesouvaly pěšky. Vzhledem k letošnímu charakteru hlavního způsobu přepravy jsou při záchytech častěji odhalováni i samotní převaděči. U nich byla již v loňském roce – v souvislosti se zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů působících ve více státech – zaznamenána zvýšená míra agresivity. Z daného vyplývá zvýšená míra rizika pro veřejný pořádek.

Vysoké počty nelegálně tranzitujících osob mají samotné potenciál ohrožovat veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost státu. Toto ohrožení dále umocňuje fakt, že se ve velkých počtech nacházejí v nelegálním postavení na území České republiky při tranzitu do Německa. Současně lze identifikovat hrozbu spojenou s vysokými počty nelegálně tranzitujících osob spojených s trestnou činností. Převážně se jedná o zmíněné převaděče, ale rovněž je možný výskyt obchodníků s lidmi, zbraněmi a drogami, či osob napojených na terorismus.

Závažnost situace též umocňuje nemožnost navracení příchozích státních příslušníků třetích zemí, zejména osob, které se po zadržení identifikují jako občané Sýrie. Situaci komplikuje dále skutečnost, že Policie České republiky disponuje značně omezenými možnostmi zjištění skutečné identity těchto osob. Společně s kapacitními limity zařízení pro zajištění státních příslušníků třetích zemí se vytváří značné riziko pro vnitřní bezpečnost státu spočívající v omezených možnostech odpovědných orgánů situaci účinným způsobem řešit. Dlouhodobý migrační tlak zapříčiňuje vyčerpanost sil a prostředků i u bezpečnostních sborů.

Nastíněné ohrožení pro vnitřní bezpečnost státu je třeba vnímat i v kontextu uzavírání vnitřních hranic Schengenu v okolí České republiky (Rakousko, Polsko, Slovensko). V případě neadekvátní reakce by hrozilo, že se Česká republika může stát jediným možným směrem pro další nelegální migraci, případně může dojít i ke kumulaci těchto osob na území České republiky, a to v návaznosti na pokračující kontroly Německa. V tomto ohledu je dočasné znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky stále nezbytné, aby se omezila a zvládnula současná a budoucí nelegální migrace.

Poučení

Proti tomuto opatření obecné povahy podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek.

Prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

předseda vlády